

บทที่ 6 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง กลไกการช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อทราบถึงสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์เด็กและหญิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี 2. เพื่อศึกษากลไกช่วยเหลือเด็กและผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี 3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางในการพัฒนาการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และ 4. เพื่อนำเสนอข้อมูลต่อกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย มาตรการขับเคลื่อนงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์จากผลการศึกษาทั้งหมดสามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อได้ ดังนี้

สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์เด็กและหญิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ภายใต้บริบทของการศึกษาจากการเก็บข้อมูลและประมวลผลในแต่ละส่วน ประกอบด้วยความคิดเห็นของเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อเสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีต่อสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี พบว่า สาเหตุหลักที่เด็กและหญิงเข้าสู่วงจรการค้ามนุษย์คือ ถูกนายหน้าชักจูงโดยคนในหมู่บ้านเดียวกัน เพื่อนบ้าน และคนนอกแฝงตัวเข้ามาในหมู่บ้านในรูปของนักท่องเที่ยว ชักชวนให้มาทำงานโดยหลอกกว่าเป็นงานประเภทใช้แรงงาน มีรายได้ดี ประกอบกับครอบครัวเด็กและหญิงส่วนใหญ่มีฐานะยากจนไม่มีงานทำจึงไม่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงได้ เด็กเหล่านี้ออกมาทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนกลุ่มเด็กและหญิงสมัครใจมาทำงาน พบว่า ในครอบครัวประสบปัญหาความรุนแรงมีสมาชิกในครอบครัวติดสารเสพติด หย่าร้าง ด้วยเหตุนี้เด็กและหญิงจึงตัดสินใจเข้าสู่วงจรการค้ามนุษย์เพื่อสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับครอบครัว ส่วนรูปแบบการนำเด็กและหญิงมาแสวงหาประโยชน์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีที่พบ คือ การบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี มีการกระทำ 2 ลักษณะ คือ 1. เจ้าของสถานประกอบกิจการเป็นคนนำพาด้วยตนเอง มีการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งหมดให้ก่อนและให้ทำงานชดใช้หนี้ ซึ่งการเดินทางในลักษณะนี้เด็กและหญิงส่วนใหญ่จะเข้าเมืองไทยโดยถูกกฎหมายและสมัครใจมาทำงาน 2. ใช้ขบวนการค้ามนุษย์ในการนำพาเด็กและหญิงเข้าประเทศ กล่าวคือ มีนายหน้าและทีมงานแบ่งหน้าที่ในการนำพาเด็กและหญิงเข้าประเทศอย่างชัดเจน คือ คนชักชวนให้มาทำงาน คนปลอมแปลงเอกสารเดินทาง คนนำพาเด็กและหญิงไปส่งยังจุดนัดหมายบริเวณชายแดน และคนร่วมเดินทางมากับเด็กและหญิงเพื่อส่งไปยังปลายทาง วิธีการในการนำเด็กและหญิงมาแสวงหาประโยชน์ พบว่า มีการฉ้อฉล หลอกกลวง เพื่อให้เด็กและหญิงหลงผิดและตัดสินใจเดินทางมาทำงานด้วย มีการข่มขู่เพื่อให้เด็กและหญิงเกิดความกลัวว่าจะเกิดอันตรายชีวิต ไม่กล้าหลบหนีหรือร้องขอความช่วยเหลือจากภายนอก มีการกักขังให้อยู่ในพื้นที่จำกัด และมีการใช้กำลังบังคับเพื่อให้เด็กและหญิงทำงานด้านการปฏิบัติต่อเด็กและหญิงของสถานประกอบกิจการ พบว่า มีการปฏิบัติแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่สมัครใจมาทำงานกับกลุ่มที่ไม่สมัครใจทำงาน คือ กลุ่มเด็กและหญิงที่สมัครใจมาทำงานค้าประเวณี กลุ่มนี้จะได้รับการปฏิบัติจากผู้ประกอบกิจการเป็น

อย่างดี มีการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีเสมือนคนในครอบครัว มีอาหารและที่พักอาศัยโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ก่อนทำงานมีการตกลงส่วนแบ่งค่าตอบแทนชัดเจน มีการจัดทำหนังสือเดินทางให้กับลูกจ้างเข้าเมืองอย่างถูกต้อง ระหว่างทำงานเด็กและหญิงสามารถลาหยุดเพื่อพักผ่อนได้ และมีการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ครอบครัวเด็กและหญิง และยังพบว่าในขั้นตอนการดำเนินคดีทางกฎหมายกับผู้ประกอบกิจการ เด็กและหญิงจะรู้สึกเห็นอกเห็นใจและมักจะให้การเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบกิจการที่ถูกจับกุม ซึ่งตัวเด็กและหญิงไม่ได้ตระหนักรู้ว่าตนเอง คือ ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือถูกเอาเปรียบใด ๆ ส่วนกลุ่มเด็กและหญิงที่ถูกล่อลวงมาบังคับค้าประเวณี กลุ่มนี้จะถูกผู้ประกอบกิจการปฏิบัติโดยปราศจากความตระหนักรู้เห็นในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้านความเป็นอยู่เรื่องอาหารและที่พักอาศัยค่อนข้างลำบาก มีการใช้กำลังบังคับให้เด็กและหญิงทำงานขดใช้ค่าเดินทาง ไม่มีวันพักผ่อนเว้นแต่เด็กและหญิงมาประจำเดือน จึงจะสามารถหยุดพักได้ มีการข่มขู่ให้เกิดความกลัว และถูกกักขังทำให้ขาดอิสรภาพในการใช้ชีวิต เด็กและหญิงกลุ่มนี้หากเป็นชาวต่างชาติส่วนใหญ่จะเข้าเมืองมาโดยผิดกฎหมาย เด็กและหญิงจะอยู่ในสภาวะไร้อำนาจ ไม่กล้าขอความช่วยเหลือจากภายนอกเพราะกลัวถูกตำรวจจับ ซึ่งสำหรับเด็กในกลุ่มนี้จะได้รับผลกระทบทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อันเป็นผลให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยไม่เหมาะสม ส่วนมุมมองต่อสถานการณ์การค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยถูกจัดอันดับให้อยู่ใน Tier 3 พบว่า เด็กและหญิงที่ตกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่ทราบผลการรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ที่สหรัฐอเมริกาจัดอันดับให้ประเทศไทยอยู่ Tier 3 แต่เห็นด้วยที่ประเทศไทยถูกจัดอันดับอยู่ Tier 3 ซึ่งเป็นระดับต่ำสุด เนื่องจากเด็กและหญิงจำนวนมาก มีความต้องการเข้ามาทำงานทำในประเทศไทย เพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัวและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับครอบครัว มีขบวนการชักจูง หลอกลวง นำพาเด็กและหญิงเข้าประเทศไทย ซึ่งเด็กและหญิงจำนวนมากสมัครใจมาทำงานขายบริการทางเพศ และยังพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง อีกทั้งเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่ทราบถึงผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจากการถูกจัดอันดับ Tier 3

ความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการที่มีต่อสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์เด็กและหญิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี พบว่าความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ประกอบด้วย ข้อมูลระดับการตอบคำถามความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการต่อกฎหมายการค้ามนุษย์และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการต่อรูปแบบการนำเด็กและผู้หญิง มาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในประเทศไทย และความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการต่อผลการรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (TIP Report, 2015) และข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการต่อสถานการณ์การค้ามนุษย์ผู้ศึกษาได้ใช้ข้อคำถามในการทดสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการในพื้นที่จังหวัดปัตตานี พบว่า ระดับการตอบคำถามความรู้ความเข้าใจของความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์โดยภาพรวมอยู่ในระดับที่มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ เนื่องจากผู้ประกอบกิจการตอบคำถามได้ถูกต้อง ($\bar{X} = 1.26$) แต่เมื่อพิจารณาความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ในแต่ละประเด็นคำถาม พบว่า ในประเด็นบางคำถามเกี่ยวกับ ประเด็น หญิงสมัครใจทำงานค้าประเวณีไม่ถือเป็นการค้ามนุษย์, การให้เงินแก่ผู้ปกครองเพื่อแลกกับความยินยอมให้เด็กมาทำงานในร้านคาราโอเกะที่มีการแอบแฝงค้าประเวณีไม่ถือเป็นการค้ามนุษย์เพราะผู้ปกครองยินยอม, เด็กอายุ 17 ปี ขอสมัครเข้าทำงานในสถานบริการที่มีการแอบแฝงค้าประเวณีเพื่อหารายได้ส่งให้กับบุตรไม่ถือว่าการค้ามนุษย์เพราะบรรลุนิติ

ภาวะโดยการสมรสแล้ว, และจากการจัดลำดับสถานการณ์การค้ามนุษย์(TIP Report, 2015) ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อยอดการส่งออกสินค้าอาหารทะเลไปยังสหรัฐแต่อย่างใด แสดงว่ายังมีความเข้าใจที่ถูกต้องในบางประเด็นที่เกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ ($\bar{X} = 1.55$, $\bar{X} = 1.76$, $\bar{X} = 1.76$ และ $\bar{X} = 1.58$ ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า ระดับความรู้ความเข้าใจของของผู้ประกอบกิจการต่อสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่อาศัยในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.0 รัฐบาลหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วนส่วนมุมมองผู้ประกอบกิจการต่อแรงงานข้ามชาติต่อการจัดสวัสดิการแรงงานในจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย การเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ต่อแรงงานข้ามชาติ และการปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติ พบว่า มุมมองผู้ประกอบกิจการต่อแรงงานข้ามชาติต่อการจัดสวัสดิการแรงงาน โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการต่อแรงงานข้ามชาติต่อการจัดสวัสดิการแรงงานในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ในประเด็นแรงงานข้ามชาติมีสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกับแรงงานไทย นายจ้างปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติด้วยความเคารพ ให้เกียรติ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน นายจ้างมีการปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติด้วยความเอาใจใส่ ไม่บังคับ ชัดขวาง กีดกันอิสระในการคิดและกระทำ นายจ้างจัดให้มีวันหยุดพักผ่อนประจำปี วันหยุดตามประเพณี วันหยุดประจำปี และวันลาเพื่อประโยชน์ของลูกจ้าง นายจ้างปฏิบัติต่อลูกจ้างชายและหญิงเท่าเทียมกัน เว้นแต่ลักษณะหรือสภาพของงานไม่อาจปฏิบัติเช่นนั้นได้ นายจ้างขอความยินยอมจากลูกจ้างทุกครั้ง หากต้องการให้ทำงานล่วงเวลาในวันทำงานหรือวันหยุด และให้ทำงานล่วงเวลาเท่าที่จำเป็น ลูกจ้างทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างเท่าเทียมกัน และยุติธรรม โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ และนายจ้างทำบัตรประกันสุขภาพรายปีให้กับลูกจ้างที่เป็นแรงงานข้ามชาติ พบว่า มุมมองของผู้ประกอบกิจการต่อแรงงานข้ามชาติต่อการจัดสวัสดิการแรงงานในประเด็นทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, $\bar{X} = 3.75$, $\bar{X} = 3.81$, $\bar{X} = 3.88$, $\bar{X} = 3.90$, $\bar{X} = 3.72$, $\bar{X} = 3.94$, และ $\bar{X} = 3.53$ ตามลำดับ)

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่มีต่อสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์เด็กและหญิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี พบว่าสาเหตุหลักที่เด็กและหญิงถูกล่อลวงมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ คือ ปัญหาความยากจน การเสพติดกระแสบริโภคนิยมทางสังคม ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ปัญหาขาดโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ การขาดโอกาสทางการศึกษาและการช่วยเหลือสิทธิพื้นฐาน และปัญหาความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ประกอบกับผู้ประกอบกิจการมองเด็กและหญิงเป็นสินค้าเพื่อการแสวงหาประโยชน์ให้มากที่สุด โดยมีได้คำนึงถึงคุณค่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิที่ทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกันและยังพบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบางคนใช้อำนาจโดยมิชอบและมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ปัจจัยที่ผลักดันให้เด็กและหญิงเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ คือ นโยบายทางสังคมของประเทศต้นที่ขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา อาชีพและรายได้ ขณะเดียวกันนโยบายของรัฐไทยก็เอื้อประโยชน์ให้กับคนต่างด้าวหลังไหลเข้ามาโดยผิดกฎหมายเพื่อขอรับสิทธิจดทะเบียนแรงงานตามกฎหมาย ซึ่งมาตรการในการคัดกรองอายุยังขาดความเข้มงวดและชัดเจนทางเอกสาร จึงเปิดช่องว่างนายหรือนำเด็กมาขึ้นทะเบียนเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบซึ่งสาเหตุดังกล่าวเป็นปัจจัยผลักดันให้เด็กและหญิงออกจากบ้านเพื่อ

เข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะเด็กและหญิงจากประเทศเพื่อนบ้านมักจะถูกขบวนการค้ามนุษย์หลอกมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบและใช้วิธีการนำพาเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายส่วนผลกระทบของขบวนการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นจากการนำเด็กและหญิงมาแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบพบว่า ผลกระทบต่อเด็กคือ เสี่ยงต่อการติดต่อโรคทางเพศสัมพันธ์ พัฒนาการทางด้านร่างกายและจิตใจไม่เหมาะสม ผลกระทบต่อจังหวัดปัตตานี คือ สูญเสียภาพลักษณ์การทำงานของวิชาชีพตำรวจ และเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์จังหวัดปัตตานีส่วนนโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ป้องกัน ปราบปราม และช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีถูกกำหนดขึ้น 2 ลักษณะ คือ การรับนโยบายจากส่วนกลางลงมาปฏิบัติในพื้นที่ตามบทบาทภารกิจของกระทรวง และกำหนดโดยคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานีสันนุมนมมองต่อสถานการณ์การค้ามนุษย์ที่ประเทศไทยได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับต่ำสุด Tier 3 พบว่า มีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นกับผลการประเมิน Trip Report 2015 ซึ่งกลุ่มเห็นด้วยมองว่า การค้ามนุษย์ในประเทศไทยมีอยู่จริงเป็นเพราะการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ยังขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและขาดความต่อเนื่อง การตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่บางคนมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ส่งผลให้นายหน้า ผู้ประกอบกิจการที่มีความต้องการใช้แรงงานเด็กและหญิงขาดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และยังคงนำเด็กและหญิงมาแสวงหาประโยชน์ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ส่วนกลุ่มไม่เห็นด้วยกับผลการรายงาน Trip Report 2015 ที่จัดให้ไทยอยู่ในระดับต่ำสุด Tire 3 มองว่า สหรัฐขาดความเข้าใจในเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย การประเมินสถานการณ์เป็นการมองปัญหาเฉพาะจุดเท่านั้น โดยเฉพาะเรื่องแรงงานเด็กที่ต้องทำงานช่วยเหลือครอบครัวการนำเด็กและหญิงมาบังคับค้าประเวณี และแรงงานในภาคประมง ซึ่งไม่ได้มองด้านอื่น ๆ ที่ประเทศไทยมีความพยายามในการเร่งแก้ไข เช่น การออกกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์และปรับแก้กฎหมายให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในปัจจุบัน การจัดตั้งคณะทำงานด้านการค้ามนุษย์ระดับต่าง ๆ การกำหนดนโยบายและน่านโยบายมาวางมาตรการตามบทบาทภารกิจของแต่ละกระทรวง ซึ่งประเทศไทยได้พยายามอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

จากสถานการณ์ดังกล่าว สอดคล้องกับผลการรายงานของ คณะกรรมาธิการการต่างประเทศ (2558: 6-10) ที่นำเสนอผลการรายงานว่า ผู้หญิง ผู้ชาย เด็กชายและเด็กหญิง จากประเทศไทย ลาว เวียดนาม และพม่าตกเป็นเป้าหมายของการค้ามนุษย์ทางเพศในประเทศไทย และพบว่าผู้มีสัญชาติไทยมักตกเป็นเหยื่อแรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ทางเพศในประเทศไทย และประเทศในภูมิภาคอเมริกาเหนือ ยุโรป แอฟริกา เอเชีย และตะวันออกกลาง รวมทั้งอิสราเอล และในกลุ่มชายและหญิงชาวไทยที่เดินทางไปต่างประเทศเพื่อทำงานตามสัญญาจ้างงานแรงงานทักษะต่ำ หรือแรงงานด้านการเกษตร บางครั้งก็ตกอยู่ในเงื่อนไขของแรงงานบังคับ และแรงงานขูดหนึ่ โดยมีนายหน้าชาวไทยร่วมในการดำเนินการด้วย ส่วนเด็กหญิงจากไทย พม่า ลาวบางคนที่ถูกเอกรายอย่างไม่ถูกต้อง มักจะตกเป็นเหยื่อของการค้าแรงงานทางเพศในสถานค้าประเวณี โรงนวด บาร์ ร้านคาราโอเกะ โรงแรม และบ้านส่วนตัวทั้งนี้เอ็นจีโอท้องถิ่นได้รายงานถึงการใช้โซเชียลมีเดียที่เพิ่มขึ้นในการจัดหาเด็กเข้าสู่การค้ามนุษย์ทางเพศและจัดหาผู้หญิงซึ่งอาจตกอยู่ในการค้ามนุษย์ทางเพศ ทั้งนี้สมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย บุคคลไร้สัญชาติ บุคคลในพื้นที่สูงของไทย ต้องประสบกับการถูกละเมิดที่ถูกบังคับให้เข้าช่วยการค้ามนุษย์

นอกจากนั้น ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับ ผลการรายงานสถานการณ์มนุษย์ของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อประเทศไทย (Trafficking in Persons Report 2015 หรือ TIP Report 2015) ว่าเหยื่อการค้ามนุษย์ที่ต้องการเข้ามาในเมืองไทยเพื่อหางาน บ่อยครั้งได้รับความช่วยเหลือจากญาติ เพื่อนบ้าน หรือเครือข่ายจัดหางานที่ไม่เป็นทางการ และมีทั้งนายหน้าหางานทั้งที่จดทะเบียนและไม่ได้จดทะเบียนทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างผู้หางานทำและนายจ้างรวมถึงเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ได้ทุจริตรายงานระบุว่า แรงงานข้ามชาติที่เดินทางเข้ามาหางานในเมืองไทย บางครั้งต้องเป็นหนี้ก้อนใหญ่ทั้งจากในประเทศไทยและประเทศต้นทาง เพื่อการได้มาซึ่งงานทำและตกอยู่ในภาวะแรงงานขูดหนี้ โดยมีผู้ค้ามนุษย์ทั้งนายหน้าแรงงานชาวไทยและชาวต่างชาตินำเหยื่อชาวต่างชาติมายังประเทศไทย และมักจะยึดเอกสารประจำตัวของแรงงานไว้

กลไกการช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ เด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ผู้ประกอบสถานประกอบกิจการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ โดยอภิปรายและประมวลผลในแต่ละส่วนได้ ดังนี้

ขั้นตอนการรับแจ้งเหตุ/เบาะแสการค้ามนุษย์ส่วนของเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่า กลุ่มเด็กและหญิงที่สมัครใจมาทำงานในร้านคาราโอเกะจะถูกเจ้าหน้าที่ควบคุมตัวโดยใช้วิธีการล่อซื้อ ส่วนเด็กและหญิงที่ถูกหลอกมาทำงาน กลุ่มนี้จะขาดความรู้ในเรื่องสิทธิและช่องทางการขอรับความช่วยเหลือ และเหยื่อบางคนมีทัศนคติเชิงลบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและขาดความเชื่อมั่นในการขอรับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่า การรับแจ้งเหตุ/เบาะแส มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์ตรวจคนเข้าเมือง และบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานีจากการประมวลผลข้อมูลที่ศึกษา พบว่า สถานีตำรวจภูธรอำเภอ มีบทบาทสำคัญในการรับแจ้งเหตุหรือเบาะแสเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในพื้นที่ เมื่อพลเมืองดี หน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน แจ้งเรื่องต่อพนักงานสอบสวนเมื่อสอบถามและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้เสียหายแล้ว พนักงานสอบสวนจะทำการประสานตำรวจชุดสืบสวนเพื่อวางแผนและลงปฏิบัติการเข้าช่วยเหลือผู้เสียหาย แต่โดยส่วนใหญ่พบว่าตำรวจส่วนกลาง (DSI) จะลงมาช่วยเหลือเหยื่อก่อนและแจ้งพื้นที่ภายหลัง จากนั้นจะส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนในพื้นที่ดำเนินคดีทางกฎหมายต่อไป ในส่วนของศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรีและปราบปรามการค้ามนุษย์ พบว่า มีบทบาทหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุ หาเบาะแส รวบรวมข้อมูลและรายงานผลการดำเนินคดีค้ามนุษย์ไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ เช่น สถานประกอบกิจการในเวลากลาง สถานบริการ และร้านคาราโอเกะ โดยจัดให้มีชุดเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการหาข้อมูล ออกตรวจตราและดำเนินการจับกุมเมื่อพบการกระทำความผิดเกิดขึ้น ในส่วนของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง พบว่า มีบทบาทในการรับแจ้งเบาะแสการค้ามนุษย์ มีการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ แจกแผ่นพับ และจัดอบรมให้กับประชาชนให้ตระหนักถึงความรุนแรงและผลกระทบจากการค้ามนุษย์ มีการสร้างเครือข่ายในภาคประชาชนและกลุ่มแรงงานต่างด้าวเพื่อแจ้งเบาะแสให้กับหน่วยงานรัฐและบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี

พบว่า มีบทบาทหน้าที่ในการรับแจ้งเหตุตลอด 24 ชั่วโมง ผ่านช่องทางโทรศัพท์สายด่วนศูนย์ประชาชนดี 1300 และรับแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

ขั้นตอนการประสานศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม.) ส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม.) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์ และบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานีจากการประมวลผลข้อมูลที่ศึกษาพบว่า การประสานงานโดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม.) มีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์อำนวยความสะดวกในการรับแจ้งประสานงานทีมสหวิชาชีพ เข้าร่วมประชุมวางแผนก่อนเข้าช่วยเหลือเด็กและหญิงที่สงสัยว่าจะเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ การนำทีมเข้าช่วยเหลือเหยื่อและรวบรวมข้อเท็จจริงในพื้นที่เกิดเหตุ นอกจากนี้ศูนย์ฯ ยังมีหน้าที่จัดประชุมคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (คัดแยกเหยื่อ) และจัดประชุมเรียกค่าสินไหมทดแทนให้กับเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ตลอดจนทำหน้าที่รวบรวมและรายงานข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และการคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ของจังหวัด ส่วนบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี พบว่า มีบทบาทหน้าที่เป็นหน่วยประสานศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม.) คือ เมื่อได้รับแจ้งว่ามีการนำเด็กและหญิงมาแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ เจ้าหน้าที่จะทำการสอบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการการช่วยเหลือของเหยื่อและประสานข้อมูลไปยังศูนย์ฯ เพื่อดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมทีมสหวิชาชีพกำหนดวิธีการเข้าช่วยเหลือเหยื่อต่อไป และส่วนของศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์ พบว่า มีบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมแหล่งข่าวการค้ามนุษย์ในจังหวัดปัตตานี เมื่อตรวจสอบความแน่ชัดของแหล่งข้อมูลแล้ว ศูนย์ฯ จะทำการวางแผนและจัดชุดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เข้าจับกุมผู้กระทำความผิดและเข้าช่วยเหลือเด็กและหญิงออกมาจากพื้นที่ ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จะโทรศัพท์ประสานบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม.) เพื่อเตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่คุ้มครองเหยื่อและประสานทีมสหวิชาชีพเข้าร่วมคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ขั้นตอนการเข้าช่วยเหลือ ตรวจสอบ จับกุม และการช่วยเหลือส่วนของเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่าการลงพื้นที่เข้าช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจะปฏิบัติโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเครื่องแบบเป็นหน่วยหลักในการเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เกิดเหตุ เก็บหลักฐานพยาน และควบคุมผู้ต้องหา หรือใช้วิธีการให้ตำรวจล่อซื้อเด็กและหญิงออกไปนอกสถานที่ ซึ่งภายหลังจากการแสดงตัวว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีที่เป็นเด็กและหญิงคนต่างชาติพบปัญหาเรื่องการสื่อสารทำให้เหยื่อไม่เข้าใจกระบวนการช่วยเหลือ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจของเด็กและหญิงเป็นอย่างมาก จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำตัวเด็กและหญิงไปเก็บหลักฐานและชี้พื้นที่เกิดเหตุ เช่น เงินที่ใช้ในการล่อซื้อ ห้องที่จัดไว้สำหรับให้บริการทางเพศ สมุดบันทึกการให้บริการลูกค้าของเหยื่อ บัญชีรายการรายจ่ายของสถานประกอบกิจการ เป็นต้น ก่อนนำตัวเด็กและหญิงไปสอบปากคำเบื้องต้นที่สถานีตำรวจ ซึ่งโดยส่วนใหญ่เหยื่ออยู่ในสภาวะที่ไม่พร้อมที่จะให้ข้อมูล เนื่องจากเป็นเวลากลางคืนประกอบกับเหยื่อรู้สึกหวาดกลัวและอับอายที่จะต้องตอบคำถามเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเพศตรงข้าม ประกอบกับเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่มีล่ามช่วยสื่อความหมาย จึงไม่มีการแจ้งสิทธิและขั้นตอนการได้รับความช่วยเหลือกับเหยื่อได้รับ

ทราบในทันที หลังจากเสร็จและในคืนเดียวกันเจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำตัวเด็กและหญิงส่งเข้ารับการคุ้มครองในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด ซึ่งเด็กและหญิงจะนอนไม่หลับ มีอาการร้องไห้ตลอดเวลา เครียดและปวดท้องเกร็ง และในส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่า การเข้าช่วยเหลือ ตรวจสอบ จับกุม และการช่วยเหลือเบื้องต้นมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัด และบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด ปัตตานีจากการประมวลผลข้อมูลการศึกษาพบว่า สถานีตำรวจภูธรอำเภอเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดูแลความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ เมื่อได้รับแจ้งว่ามีการนำเด็กและหญิงมาแสวงหาประโยชน์จากการค้ามนุษย์ในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องดำเนินการเข้าช่วยเหลือ ตรวจสอบ จับกุม และการช่วยเหลือเบื้องต้นเหยื่อ ซึ่งการเข้าช่วยเหลือเหยื่อนั้นมีรูปแบบไม่แน่ชัด คือ มีการประชุมวางแผนของชุดปฏิบัติการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ก่อนลงพื้นที่ และไม่มีการประชุมวางแผนชุดปฏิบัติการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เนื่องจากการเข้าช่วยเหลือโดยส่วนใหญ่พบว่า จะเป็นการปฏิบัติโดยตำรวจนอกพื้นที่ (DSI) ลงมาโดยไม่แจ้งพื้นที่ เมื่อเสร็จสิ้นการช่วยเหลือเหยื่อและสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้แล้ว ตำรวจนอกพื้นที่ (DSI) จะส่งเรื่องให้ตำรวจในพื้นที่ดำเนินการทางกฎหมายต่อไป ส่วนของสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี พบว่า มีบทบาทในการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับทางคดี เช่น สถานที่เกิดเหตุ ตัวผู้กระทำความผิด ผู้ร่วมเหตุการณ์ สมุดบัญชี เงินที่ใช้ในการล่อซื้อ เป็นต้น ซึ่งพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการตามกระบวนการทางกฎหมาย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนของศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานี พบว่า มีบทบาทในการเตรียมทีมคุ้มครองเหยื่อ ประธานนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาในพื้นที่เพื่อคัดกรองเด็กและหญิงที่อยู่ในพื้นที่เกิดเหตุเบื้องต้นก่อนว่าเป็นเหยื่อหรือไม่ ก่อนนำตัวเด็กและหญิงเข้าสู่กระบวนการคัดแยกเหยื่อ และกรณีที่เป็นเด็กและหญิงชาวต่างชาติจะต้องจัดเตรียมล่ามที่ไว้วางใจได้มาช่วยในการสื่อสารกับเหยื่อและส่วนที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี พบว่า มีบทบาทในการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ และร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการออกตรวจจัดระเบียบสังคม

ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริง/คัดแยกผู้เสียหาย ส่วนของเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่าภายหลังการเข้าช่วยเหลือแล้ว เด็กและหญิงจะถูกส่งตัวไปยังสถานีตำรวจเพื่อถามปากคำเบื้องต้น พบว่าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่เป็นผู้ชายทำให้เด็กและหญิงรู้สึกเขินอายในการตอบคำถาม โดยเฉพาะประเด็นเพศและบางประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องหลังจากนั้นเด็กและหญิงจะต้องเข้าสู่กระบวนการคัดแยกเหยื่อ โดยทีมสหวิชาชีพจะร่วมกันพิจารณาหลักฐานที่รวบรวมได้ในที่เกิดเหตุ และซักถามเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ตามองค์ประกอบการค้ามนุษย์ เช่น มาจากที่ไหน ใครพามา มาแล้วได้ทำงานใหม่ ทำงานอะไร ได้รับค่าจ้างใหม่ เป็นต้น หากเป็นชาวต่างชาติเจ้าหน้าที่จะจัดให้มีล่ามในการสื่อความหมาย แจ้งสิทธิว่าจะได้รับความช่วยเหลือด้านใดบ้าง เช่น การรักษาพยาบาล การดำเนินคดีทางกฎหมาย การได้รับการคุ้มครองในฐานะพยาน และการได้รับความช่วยเหลืออื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด จากนั้นเด็กและหญิงจะถูกส่งตัวเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพในบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานีแต่พบว่า เด็กและหญิงรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต หวาดกลัวว่าจะถูกทำร้าย

เนื่องจากหน่วยงานตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เด็กและหญิงถูกนำมาแสวงหาประโยชน์ ความช่วยเหลือด้านการแพทย์ คือ การเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัดเหมือนคนไข้ทั่วไป มีเจาะเลือด ตรวจภายใน แต่พบว่า กระบวนการตรวจภายในมีความซ้ำซ้อนและแพทย์บางคนขาดความเข้าใจในการเขียนคำวินิจฉัย ส่วนชาวต่างชาติจะได้รับความอนุเคราะห์คำปรึกษาพยาบาล

นอกจากนี้การจัดประชุมทีมสหวิชาชีพเพื่อกำหนดค่าสินไหมทดแทนจากนายจ้างและดำเนินการเรื่องสืบพยานล่วงหน้าเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนส่งต่อเด็กและหญิงเข้ารับการรักษาคุ้มครองสวัสดิภาพ ณ สถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี (บ้านศรีสุราษฎร์) เพื่อเข้ารับการรักษาฟื้นฟูสุขภาพร่างกาย จิตใจต่อไป และในส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ให้ความเห็นว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานีและสถานีตำรวจภูธร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเข้าร่วมการคัดแยกผู้เสียหาย คือ ศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี สำนักงานจัดหางาน ตรวจคนเข้าเมืองจากการประมวลผลข้อมูลที่ศึกษา พบว่าหลังจากการเข้าช่วยเหลือผู้เสียหายเรียบร้อยแล้ว ชุดปฏิบัติการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ซึ่งนำทีมโดยศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานีจะต้องประเมินสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กและหญิงเบื้องต้นก่อน หากมีอาการบาดเจ็บจะต้องส่งตัวเข้ารับการรักษาเป็นลำดับแรก กรณีที่เด็กและหญิงเป็นชาวต่างชาติจะต้องจัดหาล่ามมาแปลความหมายเพื่อทำความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเด็กและหญิงก่อนให้ข้อมูล แต่พบว่าการประสานงานล่ามค่อนข้างยากลำบาก บางครั้งล่ามแปลไม่ตรงกับสิ่งที่ผู้เสียหายฯ ให้การ จึงทำให้ข้อเท็จจริงเกิดคลาดเคลื่อน และผู้เสียหายฯ มักจะให้การเป็นประโยชน์กับเจ้าของสถานประกอบกิจการไม่ให้ข้อเท็จจริงทั้งหมด เนื่องจากบางคนมีประสบการณ์ไม่ดีกับเจ้าหน้าที่และขาดความไว้วางใจในการให้ข้อมูล ประกอบกับรู้สึกไม่ปลอดภัยและเกรงกลัวนายจ้างจะมาทำร้าย และในกรณีที่เด็กและหญิงพร้อมให้ข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานีจะประสานทีมสหวิชาชีพเข้าร่วมประชุมคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในทันที ทั้งนี้เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงให้เร็วที่สุดและรวบรวมให้มากที่สุด สำหรับข้อมูลที่ได้จะถูกนำไปใช้ในการประกอบการพิจารณาพร้อมกับข้อเท็จจริงที่พนักงานสอบสวนรวบรวมได้จากพื้นที่เกิดเหตุ ว่าเข้าองค์ประกอบการค้ามนุษย์หรือไม่ และยังพบว่าพนักงานสอบสวนในพื้นที่ที่มีความชำนาญทางคดีน้อยจึงทำให้พลาดในการเก็บหลักฐานที่สำคัญ และสืบแจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายฯ ได้รับทราบ ประกอบกับในกระบวนการคัดแยกเหยื่อ ตัวแทนจากหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมทีมสหวิชาชีพคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์นั้นขาดความต่อเนื่องในการเข้าร่วมผู้แทนที่มาขาดความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ จึงทำให้ขาดความชัดเจนในการให้ความเห็นตามองค์ประกอบการค้ามนุษย์ ประกอบกับพนักงานอัยการเข้าร่วมไม่เข้าร่วมทีมสหวิชาชีพจึงทำให้กระบวนการคัดแยกเหยื่อขาดผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางคดี

และในกระบวนการคัดแยกเหยื่อ หากสหวิชาชีพมีความเห็นต่างกันบางเคส ย่อมสามารถเขียนบันทึกความคิดเห็นแย้งลงบนแบบสอบคัดแยกเหยื่อได้ และหลังจากกระบวนการคัดแยกเหยื่อเสร็จสิ้น กรณีที่เด็กและหญิงตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์จะได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมาย โดยมีนักสังคมสงเคราะห์คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ จัดบริการที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของเหยื่อเป็นรายบุคคล ซึ่งนักสังคมสงเคราะห์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความตระหนักใน

เรื่องสิทธิ และปกป้องคุ้มครองเหยื่อให้ปลอดภัยจากการคุกคามภายนอก แต่กรณีที่สหวิชาชีพมีความเห็นว่า เด็กและหญิงไม่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์จะต้องประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการทางกฎหมายอื่นต่อไป

ขั้นตอนการขึ้นตอนการการส่งกลับประเทศภูมิลำเนา ส่วนของเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่าไม่ต้องการเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองของรัฐเนื่องจากมีระยะเวลานาน ไม่สามารถทำงานและส่งเงินกลับไปให้ครอบครัวได้ และในส่วนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่า มีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานี จากการประมวลผลข้อมูลการศึกษา พบว่าหลังจากกระบวนการสืบพยานล่วงหน้าเสร็จ บ้านพักเด็กและครอบครัวจะดำเนินการส่งต่อเด็กและหญิงเข้ารับบริการคุ้มครองสวัสดิภาพ บำบัดฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจพัฒนาทักษะอาชีพในสถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี(บ้านศรีสุราษฎร์) เพื่อดำเนินประสานเจ้าหน้าที่ประเทศต้นทางมาสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและหญิงมีการพิสูจน์สัญชาติซึ่งในกระบวนการดังกล่าวใช้ระยะเวลานาน ทำให้เด็กและหญิงคิดถึงบ้าน ส่วนเด็กและหญิงคนไทยจะเข้าสู่กระบวนการส่งคนสงเคราะห์ของบ้านพักเด็กและครอบครัว มีการประสานข้อมูลกับบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดภูมิลำเนาของเด็กและหญิงเพื่อติดตามเยี่ยมบ้าน เพื่อประเมินพร้อมของครอบครัวในการรับเด็กกลับไปดูแล ประเมินความเสี่ยงที่ผู้เสียหายจะกลับคืนสู่วงจรการค้ามนุษย์ จากการประสานงานและการรวบรวมข้อเท็จจริงโดยบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดภูมิลำเนาของผู้เสียหายทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เสียหายเพิ่มมากขึ้น โดยที่สหวิชาชีพสหวิชาชีพภายในหน่วยงานจะนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการประกอบการพิจารณาแนวทางในการช่วยเหลือผู้เสียหาย ฯ เป็นรายกรณี ซึ่งแนวทางในการส่งกลับผู้เสียหาย มี 3 วิธีการดังนี้

วิธีการที่ 1 กรณีที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี (ชาวไทย) บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี ประสานผู้ปกครองมารับตัวเด็กกลับไปภูมิลำเนา

วิธีการที่ 2 กรณีหญิงที่มีอายุมากกว่า 18 ปี (ชาวไทย) บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานีจะประสานสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปัตตานี สนับสนุนเงินค่าเดินทางกลับภูมิลำเนาให้กับผู้เสียหาย ฯ

และวิธีการที่ 3 กรณีที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี และหญิงที่มีอายุมากกว่า 18 ปี (ชาวต่างชาติ) บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานี ประสานส่งต่อสถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (บ้านศรีสุราษฎร์) เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์สัญชาติและประสานหน่วยงานของประเทศต้นทางมารับตัวเด็กกลับประเทศภูมิลำเนา

กรณีที่ประเมินเด็กและหญิง (ชาวไทย) ว่ามีความเสี่ยงสูงในการกลับสู่วงจรการค้ามนุษย์ นักสังคมสงเคราะห์จะประสานส่งต่อเด็กและหญิงเข้ารับบริการในสถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (บ้านศรีสุราษฎร์) จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเข้ารับการพัฒนาฟื้นฟูสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ก่อนส่งกลับคืนสู่ครอบครัว

ขั้นตอนการติดตามประเมินผล ส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ให้ความเห็นว่าในส่วนนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก คือ ศูนย์ปฏิบัติการ

ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ บ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดปัตตานี และศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์ จากการประมวลผลข้อมูล ที่ศึกษาพบว่าศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานี ได้จัดให้มีการประชุม คณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดปัตตานีขึ้นเป็นประจำ ทุกเดือน เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานรอบ 1 เดือน ประกอบด้วย ด้านการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ การดำเนินคดีทางกฎหมาย การคุ้มครองและช่วยเหลือและรายงานผลข้อมูลไปยังสำนัก ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่วนบ้านพัก เด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานีมีกระบวนการติดตามและประเมินผลเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหาย จากการค้ามนุษย์เป็นรายกรณี ทุก ๆ 3 เดือน โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้ การติดตามเยี่ยมบ้านกรณี ที่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ การโทรศัพท์ติดต่อสอบถาม การประสานหน่วยงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ช่วยติดตาม ประกอบด้วย สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ทั้ง 4 แห่งทั่วประเทศ และบ้านพักเด็กและครอบครัวทั้ง 76 จังหวัด และส่วนของศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี และปราบปรามการค้ามนุษย์มีการติดตามผลการดำเนินงานป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ การออก ตรวจพื้นที่เสี่ยง และความคืบหน้าในการดำเนินคดีของสถานีตำรวจภูธรทั้ง 12 อำเภอในพื้นที่จังหวัด ปัตตานี และรายงานต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากการศึกษากลไกการช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ในทุก ขั้นตอนมีความสอดคล้องกับ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2548 ได้เห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์ ปฏิบัติการด้านการค้ามนุษย์ 3 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด และต่างประเทศ โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้เกิดกลไกประสานงานกลางด้านการค้ามนุษย์ บูรณาการข้อมูล บริการและความช่วยเหลือจาก ส่วนราชการทุกกระทรวง รวมทั้งเกิดระบบสนับสนุนข้อมูล เพื่อการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารในระดับ นโยบายในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์กำหนดให้ตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์จังหวัด (ศปคม.) และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิด การบูรณาการในการทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ แต่บางขั้นตอนยังมีข้อบกพร่องและ ปัญหาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่เข้าบทบาทของตนเองในการปฏิบัติงานจึง ส่งผลทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะขาดองค์ความรู้และความเข้าใจหน้าที่ ของตนเอง รวมทั้งการประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนยังขาดการบูรณาการ ร่วมกัน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานก็มุ่งผลการปฏิบัติงานและมีภาระที่ต้องรับผิดชอบหลายส่วน จึงส่งผลต่อ การทำงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรจะเป็น โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูติมา สมประสงค์ (2547) เรื่องแนวทางการพัฒนาการประสานงาน ระหว่างองค์กรเพื่อช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ซึ่งผลการศึกษา พบว่า ประชากร ที่ศึกษามีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การค้นพบและสืบค้นข้อเท็จจริง การคุ้มครองฟื้นฟูและ ให้ที่พักอาศัย การส่งกลับ การประสานงานช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ พบว่า มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ได้แก่ การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร การประสานงานเพื่อการส่งต่อ และการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีการปฏิบัติด้านการประสานงานเพื่อการส่งต่อมากที่สุด การให้ความช่วยเหลือ ในเบื้องต้นก่อนแล้วจึงส่งตัวหญิงและเด็กให้สถานสงเคราะห์ดำเนินการ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชนิพร สุจริตภักดีกุล (2552) เรื่อง แนวทางการพัฒนาวิธีการประสานงานการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ พบว่า วิธีการจัดประชุมระหว่างองค์กรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ภาพรวมปัญหาอุปสรรคในการประสานงาน ให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอุปสรรคด้านการวางแผนมีปัญหามากที่สุด รวมทั้งผลการศึกษาของ อาริยา ศรีคำภา (2553) เรื่อง แนวทางการพัฒนาขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานขาดทักษะจำแนกผู้เสียหาย และมีสถานที่ไม่เหมาะสมในการคัดแยกผู้เสียหายในระดับมาก ดังนั้น จึงสามารถยืนยันได้ว่าผลการศึกษาของผู้ศึกษามีความเชื่อถือในระดับหนึ่งที่สามารถนำไปประยุกต์สู่การปฏิบัติได้

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโครงการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ความคิดเห็นในส่วนของเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีความเห็นต่อปัญหาอุปสรรค/ข้อจำกัด ในการให้ความช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากขบวนการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาของเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ คือ ปัญหาเรื่องการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่รัฐไทยเด็กและหญิงที่เข้ารับการคุ้มครองไม่ทราบวัตถุประสงค์ของการช่วยเหลือ เมื่อไม่สามารถสื่อสารกันด้วยความเข้าใจ จึงเกิดปัญหาสุขภาพจิตเด็กและหญิงมีอาการซึม และเศร้า ร้องไห้ตลอดเวลาอนอนไม่หลับเพราะต้องการกลับบ้าน มีอาการวิตกไม่ต้องการให้ครอบครัวรับทราบปัญหา กลุ่มเด็กและหญิงที่สมัครใจมาทำงานไม่ตระหนักเห็นคุณค่าในตนเอง มีทัศนคติมองเชิงลบต่อเจ้าหน้าที่ผู้หญิง และด้วยระบบความสัมพันธ์แบบครอบครัวระหว่างผู้ประกอบการและลูกจ้างจึงทำให้เด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์กลับค่าให้การ ไม่พูดความจริง

ส่วนปัญหาของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์กับผู้ประกอบการ คือ กลุ่มเด็กและหญิงที่ไม่ได้สมัครใจทำงานจะมีปัญหาเรื่องการไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนจากการทำงาน ผู้ประกอบการกิจการมีพฤติกรรมข่มขู่ คุกคาม สร้างความหวาดกลัว และความไม่ปลอดภัยในชีวิตตนเองและครอบครัว ส่วนกลุ่มเด็กและหญิงที่สมัครใจมาทำงานขาดความตระหนักถึงปัญหาการถูกละเมิดสิทธิ แต่กลับมีความเห็นอกเห็นใจผู้ประกอบการที่แสวงหาประโยชน์จากตนเองและปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน/หน่วยงาน คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ามนุษย์ ไม่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจึงไม่กล้าขอรับความช่วยเหลือ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปัตตานีเป็นสถานแรกตามกฎหมายมีพื้นที่คับแคบและมีผู้ใช้บริการจำนวนมาก ประกอบที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เกิดเหตุจึงทำให้เด็กและหญิงที่เข้ารับการคุ้มครองรู้สึกไม่ปลอดภัย การสอบสวนเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชายจึงทำให้เกิดความรู้สึกเขินอาย ไม่กล้าพูดเมื่อต้องตอบคำถามประเด็นทางเพศและมีการใช้คำถามไม่เหมาะสมกับเด็ก เจ้าหน้าที่ดำเนินการเรื่องสิทธิขาดความชัดเจนและดำเนินการล่าช้า และปัญหาเรื่องการส่งกลับประเทศภูมิลำเนามีความล่าช้า

ความคิดเห็นในส่วนของผู้ประกอบการมีความเห็นต่อปัญหาอุปสรรค/ข้อจำกัดในการให้ความช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากขบวนการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ในประเด็นเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส มีคุณธรรม และแสดงออกอย่างเหมาะสม, มีความรู้

เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการค้ามนุษย์การรณรงค์ออกหน่วยบริการเคลื่อนที่ของหน่วยงานรัฐ การให้ความรู้เรื่องการค้ามนุษย์ในระดับชุมชนช่องทางในการแจ้งเบาะแสให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์การแจ้งเบาะแสด้านสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) และในประเด็นเจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติต่อลูกจ้างที่เป็นแรงงานข้ามชาติด้วยความตระหนักเห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน การเข้าถึงบริการของหน่วยงานภาครัฐการรับแจ้งเหตุการณ์เข้าช่วยเหลือการคุ้มครองสวัสดิภาพและการส่งกลับภูมิลำเนาทุกขั้นตอนดังกล่าวควรมีการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน เพราะไม่ได้มีความเข้าใจ เข้าถึง และตั้งใจในการพัฒนาโครงการช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ความคิดเห็นในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ พบว่า ปัญหาของเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ คือ การไม่ให้ข้อเท็จจริงกับเจ้าหน้าที่ไม่มีพนักงานสอบสวนหญิงในการสอบข้อเท็จจริงจากเหยื่อ ทำให้เหยื่อขาดความไว้วางใจ และรู้สึกเขินอายเมื่อต้องตอบคำถามเรื่องเพศต่อพนักงานสอบสวนเพศชาย ประกอบกับเหยื่อที่ชาวต่างชาติไม่เข้าใจสถานะพยานในคดีและกลัวจะถูกดำเนินคดีความผิดฐานเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน/ความพร้อมของหน่วยงานคือเจ้าหน้าที่ตำรวจขาดกำลังคนที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ขาดล่ามที่มีความเชี่ยวชาญในการแปลความหมาย ประเทศไทยระบบดีแต่ขาดความเข้มงวดในการบังคับใช้ มาตรการในการป้องกันและปราบปรามในพื้นที่ที่ถูกลดความสำคัญลงเพราะสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ ขาดความต่อเนื่องในการเข้าร่วมปฏิบัติการช่วยเหลือและตัวแทนที่เข้าร่วมขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ส่งผลให้กระบวนการคัดแยกเหยื่อและการวางแผนให้ความช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ขาดประสิทธิภาพ

แนวทางในการพัฒนาโครงการให้ความช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือเด็กและหญิงที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์

1.1 การปกป้องคุ้มครองเหยื่อจากการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยง

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งเหตุ ควรลงมาตรวจสอบและให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายโดยเร่งด่วนและปฏิบัติต่อผู้เสียหายด้วยความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนมีอย่างเท่าเทียมกัน และในระหว่างการคุ้มครองควรจัดชุดเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยให้กับผู้เสียหายด้วย เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้กระทำความผิดใช้อิทธิพลข่มขู่หรือคุกคามผู้เสียหายให้เกิดความกลัว และภายหลังการดำเนินการทางกฎหมายเสร็จควรส่งผู้เสียหายกลับภูมิลำเนาโดยเร็ว และเพื่อเป็นการป้องกันไม่เด็กและผู้หญิงตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ ควรจัดอบรมให้กับกลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ลงทะเบียนแล้ว ให้มีความรู้เรื่องสิทธิของลูกจ้างและสิทธิตามกฎหมายของประเทศไทย มีการประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มแรงงานข้ามชาติทราบถึงช่องทางขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ และความรู้กับกลุ่มเสี่ยงต่อสถานการณ์การค้ามนุษย์ในระดับชุมชน

1.2 วิธีปฏิบัติในการตรวจสอบสถานประกอบการ

เจ้าหน้าที่ของรัฐควรตรวจสอบแหล่งข่าวค้ำมนุษย์ให้ชัดเจนก่อนลงตรวจสอบ การออกตรวจตรวจสอบสถานประกอบการให้ทั่วทุกพื้นที่ เช่น การตรวจจับ การดูแลรักษาความปลอดภัย การให้คำแนะนำที่ดีกับลูกจ้างและผู้ประกอบการ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐควรจะต้องเจตนาอันบริสุทธิ์ ก่อนตรวจค้น เช่น แสดงบัตรอย่างชัดเจน อธิบายขั้นตอนก่อนตรวจค้นและหลังตรวจค้นให้ผู้ประกอบการเข้าใจ เมื่อเข้าตรวจภายในสถานประกอบการควรเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบให้ละเอียดรอบคอบ

1.3 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและผู้ประกอบการ

ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการได้รับทราบถึงกฎหมายการค้ำมนุษย์และประสานความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสการค้ำมนุษย์

ข้อเสนอแนะต่อจังหวัดปัตตานีเพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบการร้านอาหารและคาราโอเกะ

การแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนและผู้ประกอบการร่วมกันเฝ้าระวังปัญหาและแจ้งเบาะแสให้เจ้าหน้าที่รัฐได้รับทราบโดยเร็ว ซึ่งประชาชนและผู้ประกอบการเองจะต้องตระหนักรู้เรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ำมนุษย์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการค้ำมนุษย์และบทลงโทษของผู้กระทำความผิด โดยหน่วยงานของรัฐควรจัดอบรมให้ความรู้ อบรมคัดต่อต้านการค้ำมนุษย์ให้กับประชาชนและกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อต้องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมาเป็นกลไกสำคัญในการทำงานป้องกันปัญหาการค้ำมนุษย์ระดับพื้นที่ ขณะเดียวกับผู้ประกอบการต้องปฏิบัติต่อลูกจ้างต่างด้วยความเอาใจใส่ ไม่บังคับ หรือกีดกันอิสระในการคิด ไม่จ้างแรงงานผิดกฎหมาย โดยเฉพาะกลุ่มลูกจ้างนอกระบบควรมีการลงทะเบียนลูกจ้างร้าน คาราโอเกะ/ร้านอาหารในเวลากลางคืน เพื่ออำนวยความสะดวก และป้องกันปัญหาการบังคับใช้แรงงาน กล่าวได้ว่าปัญหาการค้ำมนุษย์เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ประกอบการและประชาชนต้องร่วมมือกันแก้ไข

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐ

ควรจัดให้มีการอบรมให้เกิดองค์ความรู้ในทุกระดับ ทั้งผู้ปฏิบัติงาน แรงงาน สถานประกอบการ และล่าม โดยเฉพาะประเด็นความตระหนักเห็นคุณค่าในตนเอง ประเด็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ประเด็นบทบาทหญิงชายและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการค้ำมนุษย์ โดยเริ่มจากการปลูกฝังในครอบครัว ชุมชน โรงเรียน หน่วยงานภาครัฐ มีการประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการค้ำมนุษย์อย่างชัดเจนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนทำร่วมกัน มีเวทีให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาาร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการในจังหวัดปัตตานี มีการวางมาตรการออกตรวจสถานประกอบการกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การบูรณาการงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีชุดปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อให้การทำงานโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนจัดให้มีพนักงานสอบสวนหญิงในการสอบสวนและดำเนินคดีเพื่อลดช่องว่างเชิงอำนาจระหว่างเพศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์)
 - 1.1 การเตรียมความพร้อมและการเสริมสร้างทักษะแรงงาน

ปัญหาการค้ำมนุษย์ควรแก้ไขปัญหาที่ประเทศต้นทาง ควรมีการเตรียมความพร้อมแรงงานให้ถูกต้องในเรื่องทักษะและเอกสารเดินทางให้ถูกต้องก่อนส่งคนสู่ตลาดแรงงาน
 - 1.2 มาตรการในการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยง

ปัญหาการค้ำมนุษย์แก่เด็กและหญิงกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับการช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เช่น การอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะอาชีพ และหาตลาดแรงงานให้กับเด็กและหญิงกลุ่มเสี่ยงได้มีงานทำ
 - 1.3 ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

ควรปรับแก้กฎหมายเพิ่มบทลงโทษกับผู้กระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ ตลอดจนปรับแก้กฎหมายให้การคุ้มครองผู้แจ้ง มีการสร้างความเข้าใจกับประชาชนเรื่องการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย เช่น ไม่ถูกฟ้องร้อง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนมีมาตรการเยียวยารองรับหากได้รับความสูญเสียอันเป็นผลมาจากการแจ้งเหตุ
2. ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบาย
 - 2.1 รัฐบาลควรมีนโยบายเสริมสร้างความตระหนักรู้แก่ภาคประชาชนต่อความร้ายแรงต่อปัญหาการค้ำมนุษย์เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ยั่งยืน
 - 2.2 รัฐบาลควรจัดสวัสดิการคุ้มครองแรงงานนอกระบบ เพื่อป้องกันการเอาเปรียบเอารัดเอาเปรียบลูกจ้าง จัดอบรมกฎหมายเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์แก่ผู้ประกอบการ เพื่อวางข้อตกลงร่วมกันก่อนเปิดกิจการ และการขอความร่วมมือในการตรวจสอบการดำเนินกิจการ
 - 2.3 เพิ่มมาตรการควบคุมการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินการอย่างจริงจังกับเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนวางมาตรการควบคุมการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมืองท้องถิ่น
 - 2.4 รัฐบาลควรมีกลไกการติดตามเหยื่อที่ถูกส่งกลับ โดยการสร้างความร่วมมือองค์กรภายในประเทศต้นทางเพื่อป้องกันการกลับคืนสู่วงจรค้ำมนุษย์

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกของกระบวนการค้ำมนุษย์ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ว่ามีช่องทางอย่างไรบ้าง เพราะจะเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ
2. ควรมีการถอดบทเรียนการทำงานเกี่ยวกับประเด็นกลไกการช่วยเหลือเด็กและหญิงจากการค้ำมนุษย์กับหน่วยงานทุกภาคส่วนเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ และเกิดกลไกที่สามารถขับเคลื่อนงานป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู กรณีการค้ำมนุษย์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป